



Ministru kabinets

Latvija sper būtisku soli trauksmes cēlēju aizsardzības stiprināšanā

Publicēts pirms vairāk nekā 6 gadiem

Publicēts: 11.10.2018.



Ceturtdien, 11. oktobrī, Saeima galīgajā lasījumā atbalstīja [Trauksmes celšanas likumu](#) ar mērķi Latvijā stiprināt trauksmes cēlēju aizsardzību un veicināt trauksmes celšanu sabiedrības interesēs par dažādiem pārkāpumiem.

Likums definē, kas ir trauksmes cēlētājs, kā varēs celt trauksmi, kā arī nosaka pamatprasības trauksmes cēlēja ziņojuma izskatīšanai.

Likumā paredzētas vairākas trauksmes cēlēju aizsardzības garantijas, tostarp aizliegums radīt nelabvēlīgas sekas trauksmes celšanas dēļ (atbrīvot no darba, sodīt, pazemināt amatā u.c.), trauksmes cēlēja identitātes aizsardzība un valsts nodrošināta juridiskā palīdzība.

Likumā noteikts, ka celt trauksmi nozīmē godprātīgi sniegt saistībā ar profesionālo darbību gūtu informāciju par tādu iespējamu pārkāpumu, kas var kaitēt sabiedrības interesēm, ja ir pamatots uzskatīt, ka šis pārkāpums notiek, tiek plānots vai ir noticis.

Trauksmes cēlētājs – fiziskā persona, kura sniedz informāciju par iespējamu pārkāpumu, kas var kaitēt sabiedrības interesēm, ja persona šo informāciju uzskata par patiesu un tā gūta, veicot darba pienākumus vai dibinot tiesiskās attiecības, kas saistītas ar darba pienākumu veikšanu.

Trauksmi varēs celt par iespējamu noziedzīgu nodarījumu, administratīvu pārkāpumu vai citu tiesību normu vai ētikas, kā arī profesionālo normu pārkāpumu neatkarīgi no jomas, kurā tas noticis. Vienlaikus, likumā definētas jomas, kurās celt trauksmi ir

īpaši nozīmīgi sabiedrības interesēm:

- amatpersonu bezdarbība, nolaidība vai dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana;
- korupcija;
- krāpšana;
- publiskas personas finanšu līdzekļu vai mantas izšķērdēšana;
- izvairīšanās no nodokļu samaksas;
- sabiedrības veselība;
- pārtikas drošība;
- būvniecības drošība;
- vides drošība;
- darba drošība;
- sabiedriskās kārtība;
- cilvēktiesības;
- publiskie iepirkumi;
- finanšu un kapitāla tirgus sektors;
- konkurences tiesību joma.

Trauksmi varēs celt divējādi – vērsoties darba vietā vai kompetentajā institūcijā. Likums arī nosaka, kādos gadījumos trauksmi varēs celt, sniedzot informāciju publiski. Lai celtu trauksmi, var izmantot trauksmes cēlēju kontaktpunkta, biedrības vai nodibinājuma, arodbiedrības vai to apvienības starpniecību.

Likums stāsies spēkā 2019. gada 1. maijā, un Valsts kancelejā tiks izveidots Trauksmes cēlēju kontaktpunkts, kas rūpēsies par to, lai vienuviet būtu pieejama pietiekama informācija un atbalsts trauksmes cēlējiem, kā arī metodisks atbalsts trauksmes celšanas mehānisma iedzīvināšanai

Darbs pie trauksmes celšanās mehānisma izveides Latvijā aizsākās 2014. gadā. Saeimā apstiprinātā likuma izstrādē piedalījās gan valsts pārvaldes, gan Saeimas, gan sabiedrības pārstāvji.

Trauksmes celšana pēdējo divdesmit gadu laikā pasaulē kļūst arvien aktuālāka. Līdzīgi trauksmes celšanas likumi pēdējos gados pieņemti Beļģijā, Īrijā, Slovākijā, Nīderlandē, Francijā, Zviedrijā, Lietuvā. Eiropas Komisija arī izstrādājusi Eiropas Savienības trauksmes celšanas direktīvas projektu.

Eduards Ozoliņš

Komunikācijas departamenta konsultants

Valsts kanceleja

Tālr. 67082929

E-pasts: eduards.ozolins@mk.gov.lv

 [Trauksmes celšanas likums \(redakcija uz 3. lasījumu\)](#) 

 [Skaidrojums par Trauksmes celšanas likuma īstenošanu](#) 

Saistītas tēmas

[Valsts kanceleja](#)

<https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/latvija-sper-butisku-soli-trauksmes-celeju-aizsardzibas-stiprinasana>